

Sandbostel – Centrum Pamięci i Dokumentacji

Historia

Na południowy zachód od Sandbostel, kilkaset metrów od rzeki Oste znajdował się Stalag X B, który zapisał się w historii II wojny światowej jako miejsce cierpień tysięcy ludzi. W 1939 r. kilka tysięcy polskich jeńców wojennych zostało umieszczonych w tym położonym pośród mokradeł obozie. Do 1945 r. stał się on miejscem tymczasowego pobytu dla kilkuset tysięcy więźniów wielu narodowości, wysyłanych dalej do pracy przymusowej w północnoniemieckich gospodarstwach rolnych lub zakładach przemysłu zbrojeniowego. Jesienią i zimą 1941/42 r. doszło w Sandbostel do masowego wymierania jeńców radzieckich na skutek głodu, wyczerpania, epidemii i przemocy. Między więźniami znalazły się też 552 Polki, które od sierpnia do października 1944 r. walczyły w Powstaniu Warszawskim. 84 spośród nich było w randze oficera, ale znalazło się też wśród nich wiele niepełnoletnich dziewcząt.

W kwietniu 1945 r. Sandbostel stał się obozem przejściowym dla 8-10 tysięcy więźniów różnych podobozów KZ Neuengamme, z których kilka tysięcy zmarło lub zostało zamordowanych przez SS na krótko przed wyzwoleniem.

Warto wspomnieć także o powojennej historii tego miejsca. Po tym, kiedy w związku z epidemią tyfusu wojska brytyjskie spaliły część zabudowań obozu, w pozostałych przetrzymywano do 1948 r. kilka tysięcy funkcjonariuszy NSDAP i SS. W latach 1952-1960 zachowane baraki służyły jako obóz przejściowy dla młodocianych uciekinierów z NRD.

Wskazówka: Na pobliskim cmentarzu wojennym Sandbostel pochowano ok. **10 tys. pomordowanych więźniów**, ekshumowanych z innych masowych grobów. W prawej części cmentarza znajdują się mogiły polskich robotników przymusowych. Ufundowany przez ocalałych polskich więźniów kamień pamiątkowy został usunięty podczas komasowania grobów.

Christoph Kreutzmüller

Pamięć

Na początku lat 80. postawiono tu wprawdzie kamień pamiątkowy, lecz wybuchł długotrwały spór, co począć z obozem i jego zabudowaniami. Od 1992 r. większość z 25 zachowanych budynków obozowych znajduje się pod opieką konserwatora

zabytków. W kwietniu 2005 r. zdecydowano część obozu przekształcić w miejsce pamięci, którego zarządcą jest „Fundacja Obóz Sandbostel”. W centrum zainteresowania Fundacji znajdują się losy jeńców wojennych i cywilnych wielu narodowości, a także więźniów z obozu koncentracyjnego Neuengamme. Jej działania mają służyć pojednaniu przeciwników z czasów II wojny światowej oraz upamiętnieniu ofiar hitlerowskich prześladowań.

Christoph Kreutzmüller

Informacje praktyczne

Sandbostel – Centrum Pamięci i Dokumentacji

Greftstr. 5 27446 Sandbostel

Tel.: +49 4764/2254810

Fax: +49 4764/2254819

<http://www.stiftung-lager-sandbostel.de>

e-mail: info@stiftung-lager-sandbostel.de

Czynne: poniedziałek-piątek 9:00-16:00;

Galeria

Unterkunftsbaracken in der heutigen Gedenkstätte / stan dzisiejszy baraków obozowych

Ausstellung / Wystawa historyczna

Ausstellung / Wystawa historyczna

Ausstellung / Wystawa historyczna

ankommende sowjetische Kriegsgefangene / sowieccy więźniowie

Ansicht des Eingangs / Wejście na teren obozu